

ကုဒိန်မဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကိ်ဖိမံလော်သုဂ်ပှ်ပျဲကွီ

ကုဒိန်မဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကိ်ဖိမံလော်သုဂ်ပှ်ပျဲကွီ (KMWS) အံ၊ မှ်ဝဲဒုဂ်ကိ်သုလှ်ဟီဂ်ကဝီပူ ပျဲပူဆန်ဖိကိ်ဖိမံလော်သုဂ်ပှ်ပျဲကွီတဘုဂ် လာကိ်သုလှ်သုဂ်ပှ်ဝဲကွီ (KFD) ဒူးအိန်ထီဂ် (၁၃) ဘုဂ် (၁) ဘုဂ်ပျဲထီဂ် ပျဲပူဆန်ဖိကိ်ဖိမံလော်သုဂ်ပှ်ပျဲကွီတဘုဂ်န့ဂ်လီ၊ ကုဒိန်မဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကိ်ဖိမံလော်သုဂ်ပှ်ပျဲကွီ (KMWS) အံအလံအထီအိန်ဝဲ ၉၁,၅၉၉ အ့ကာ် (၃၇,၀၆၉ ဟဲးထာဂ်/၂၇၁ km²) ဒီး အိန်ဝဲဒုဂ်လၢခုဂ်အဲဂ်ယုဂ်-မုာ်တြီဂ်ကိ်ရုဂ်အမုာ်ထီဂ်ကလံထံးတကဟန့ဂ်လီ၊ အါန့အန့ မှ်တၢ်လီၤလၢတၢ်မုာ်တၢ်မဲတၢ်အိန်ယၢဒီး တၢ်အစၢလၢအဘူးကလီတုဂ် လၢအဘုဂ်တၢ်မဆါအီသုညီအါမးတဖၣ်အိန်ဆိးဝဲအလီၤ, လၢအပုဂ်ယုဂ်ဒီးတရူးယိဟီဂ် ဒီးစုဂ်ဒုဂ်ယိဟီဂ်လၢအရုဒိန်ဒီး အစၢဘူးကလီတုဂ်အိန်ဆိးစ့ကိ်အလီၤန့ဂ်လီ၊

တၢ်လီၤအံအိန်ဝဲတရူးဒီးကညီအကစၢ်တုဂ်ရုဂ် လၢလီၤကဝီပူထုလံဖိတဖၣ်ကိးဝဲဒ် “ဘုသိဂ်” ကစၢ်, ဒီးအမံဟူသုဂ်ပျဲဝဲဒ် ထံဂ်ဖါဝဲစိကစၢ် လၢကညီတၢ်ထုဂ်ဖျဲးသုးမုာ်ဒိန် (KNLA) ဒီးပယီၤသုးတဖၣ်ဒုးလိာ်အသးဒိန်ဒိန်မုာ်မုာ်အလီၤ စးထီဂ် ဝဲ ၁၉၉၀ နံဂ်န့ဂ်လီ၊ လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢအယံ မၤဘုဂ်ဒိလီၤကဝီပူထုလံဖိတဖၣ်အတၢ်လုာ်အိန်သးသမုာ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ဒီးအါမးဘုဂ်ယုဂ်မုာ်ဖျိးကွံာ်လၢအလီၤအိန်လီၤဆိးန့ဂ်လီ၊

လၢအပူကွံာ်, ပုလီၤကဝီပူလၢအအိန်ဆိးဘူးဒီး ကုဒိန်မဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကိ်ဖိမံလော်သုဂ်ပှ်ပျဲကွီတဖၣ်တၢ်သုဂ်ညါဝဲလၢအမုာ်ပူသုဂ်တဖၣ်လၢ အအိန်ဒီးအတၢ်သုတၢ်ဘုဂ်လၢတၢ်ဟးခးအိန်တၢ်န့ဂ်လီ၊ ပုဟးခးအိန်တၢ်တဖၣ်အံ၊ အိန်ဒီးအတၢ်သုဂ်ညါန့ဂ်ဟံာ်ဘုဂ်ဟး ကုဒိန်မဲးညီအဟီဂ်ခိန်မဲာ်ဖဲးခိန်အတၢ်အိန်သး လဲာ်လဲာ်ယဲာ်ယဲာ်ဒီး အဝဲသုဂ်စူးကါအတၢ်ဆါကတီၢ်တနွံတဘျီ လၢတၢ်လဲၤန့ဂ်ပျဲဒိန်ယိာ်ပူ လၢတၢ်ဟးခးအိန်တၢ်ဒီးတၢ်ယုမၤန့ဂ်တၢ်အိန်တၢ်အီတဖၣ်အဂီၢ်န့ဂ်လီ၊ ဒ်လဲဂ်ဂု, ဝဲလၢတၢ်ဆါတၢ်ဟံာ်လီၤဝဲဒုဂ်လၢလီၤကဝီပူအံ၊ တၢ်ကဘုဂ်ကဟုကယာ်ဒီသအါအံဝဲအလီၤခံ, လီၤကဝီပူတဖၣ်ယုထုစူးကါအတၢ်သုဂ်ညါန့ဂ်ဟံာ် လၢတၢ်ဒီသအါဝဲဒုဂ်အဝဲသုဂ်အသုဂ်ပှ် ဒီးအလီၤ

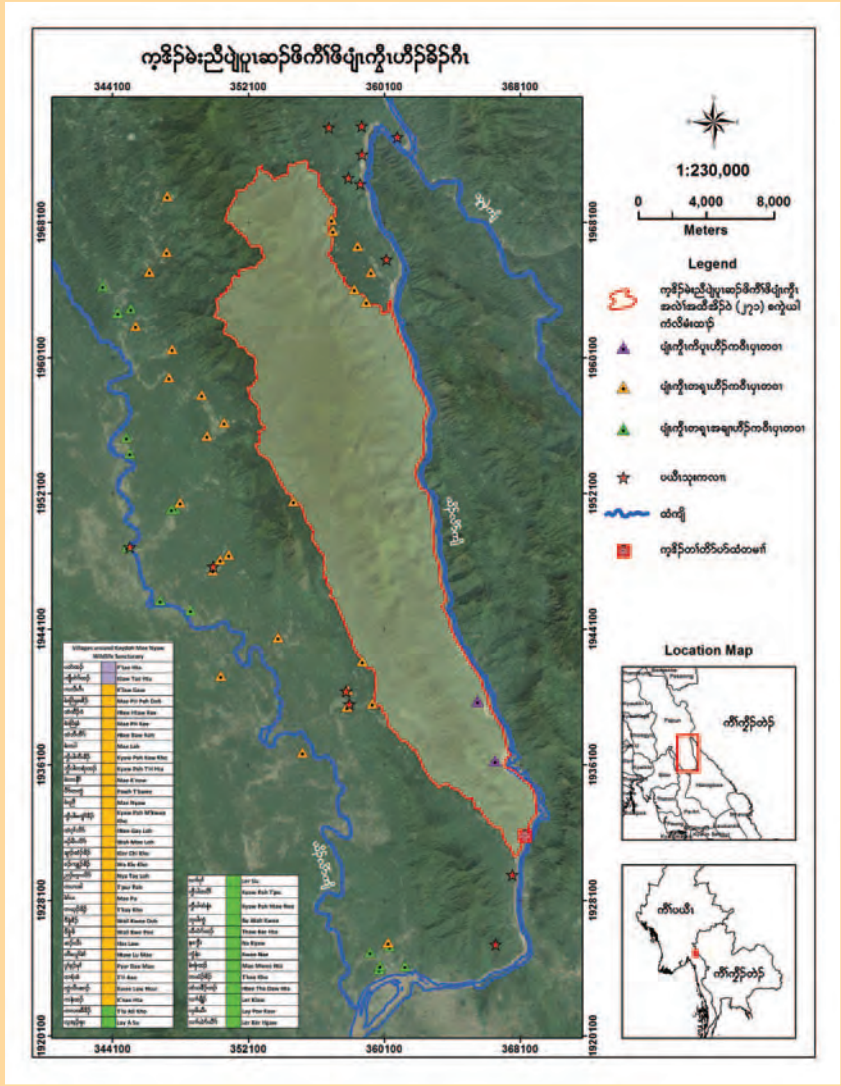

တၢ်မၤနီၣ်ဃၢ်ဟီၣ်လၢ်မ့ၣ်ပီၤအိၣ်အလီၤလၢအဘူးဒီး KMWS ကီၢ်ဆၢအကလံၤထံးတကမၤ

အိၣ်လီၤဆိးဒၣ်ဝဲ, ဒီးဖဲန့ၣ်တၢ်ဟးခး အိၣ်တၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂၢၤတဖၣ် ဇုၤလီၤ ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

က့ၢ်ဒိၣ်မဲးညီၣ်ပျံၤဆၢနီၣ်မိၣ်ကီၢ်မိၣ် မံၤလၢ်သ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤအံၤ အိၣ်သ့ၣ်လီၤ အသးဖဲယိၣ်လိာ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ် အကလံၤထံးတကမၤ ဒီးဖဲယိၣ်လိာ်တၢ် မုာ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ် (Salween Peace Park) အပူၤအခိၣ်ထံးတခါလၢ ကီၢ်သုၤလၢသ့ၣ် ပျံၤဝဲၤကျိၤ (KFD) တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်ဒီးသၢဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ် န့ၣ်အယိၣ်, က့ၢ်ဒိၣ်မဲးညီၣ် ပျံၤပျံၤဆၢနီၣ် မိၣ်ကီၢ်မိၣ်မံၤလၢ်သ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤ (KMWS) အတၢ်ရုၤလိာ်ဘၣ်ထွဲအတၢ်ကွီၣ်လိာ်ထီၣ် လၢတၢ်တိာ်ကျဲၤအသီအဂီၢ် ဒီဖျိ ခုၣ် အဲၣ်ယုၣ်-မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၢ်အခိၣ်အနၢ် ဒီး KESAN လၢတၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒၣ် ကညီၣ်ပူၤထူလံၤဖိတဖၣ်အတၢ်ဟ် ကီၢ်, လၢအပၣ်ယုာ်တၢ်တမံၤယီၤ လၢအ အိၣ်ကဝီၤယၢ်ဝဲဒၣ် ဟီၣ်ကဝီၤလၢ အဘူးဒီးခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၢ် အတၢ်ကွၢ်ထွဲပၤဆုၤအလီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်တၢ်လၢကတီၢ်အံၤတဖၣ်

တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးအါတက့ၢ်လၢ က့ၢ်ဒိၣ်မဲးညီၣ် ပျံၤပျံၤဆၢနီၣ်မိၣ်ကီၢ်မိၣ်မံၤလၢ် သ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤ (KMWS) အတၢ်အိၣ်ကၢ် အိၣ်ကျဲၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ဟးကွံာ်-ထံလီၤ သဟီၣ်တမၢ်အတၢ်တိာ်ကျဲၤ လၢတၢ် ကဘျီထီၣ်အိၣ်ဖဲ က့ၢ်ဒိၣ်မဲးညီၣ်တၢ်မံၤ လၢပျံၤကွီၤ (KMWS) အကီၢ်ဆၢသရူၤ လၢမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးတကမၤဖဲယိၣ် လိာ်ကျိအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤ ကမၤဒိမၤဟးဂီၢ်ဝဲဒၣ် ပျံၤပျံၤကွီၤအတၢ် မူတၢ်မဲတဖၣ် ဒီးန့ၣ်အသိးကညီၣ်ထူ လံၤဖိအတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်အလီၤအကျဲ တဖၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်, ဒီဖျိလၢတၢ်တု ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်ဒီး ထံဒိၣ်ခိၣ်ယုၤတၢ်မၤ အသးတဖၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီဖိုလာ ကုဒ်နဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကီဖိမံလော်သုဉ်ပျဲပျဲကွီ (KMWS) အိဉ်သုဉ်လီအသးဖဲတံဘဉ်ကံဉ်ဂုဉ်ဒိဉ် ဒိဉ်မုာ်မုာ်အဟိဉ်ကဝီပူအယိ. မုဉ်ပိလါအအိဉ်တီအဘျဉ်အစါလါအရုလီသးသကူ ဖဲကုဒ်နဲးညီပျဲပူဆန်ဖိ ကီဖိမံလော်သုဉ်ပျဲပျဲကွီ (KMWS) အဟိဉ်ကဝီတနီအပူန့ဉ်, ကဲထီဉ်တံလီပျဲလီဖုးအလီလါသုဉ်ပျဲအပူ ဟးဆုဉ်တံဒီးတံမံလော်တဖဉ်အဂီန့ဉ်လီ.

တံဆဲးစုမုာ်ကျါဒီး NCA မုာ်ဝံဒေဉ်လဲဉ်, ပယီသုးဖိတဖဉ်ဆဲးဟံးယာ်ကံကျါဒီးဝဲဒဉ်အတံလီတဖဉ်ဖဲ ကု ဒိဉ်နဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကီဖိမံလော်သုဉ်ပျဲပျဲကွီ (KMWS) အဟိဉ်ကဝီတဖဉ် (ကွါဟိဉ်ခိဉ်ဂီဒ်အအိဉ်ဖျါလါစုစုဉ် အသိး) အယိ, တံအံမုာ်တံလါအမေဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဝဲဒဉ်သဝီဖိတဖဉ် အတံလဲတံကုလေတံသဘျ အပူဒီး အတံ လုာ်အိဉ်အသးသမုအကျဲတဖဉ်န့ဉ်လီ.

ပုတဝါအတံဂုာ်တံကျါထါဖိဉ်

ပုတဝါလါအအိဉ်ဆိးဖဲကုဒ်နဲးညီပျဲပူဆန်ဖိကီဖိမံလော်သုဉ်ပျဲပျဲကွီ (KMWS) အပူဒီးအကပိဉ်က ဝါတဖဉ်တံနီဖးလီဝဲဒဉ်သဟိဉ်ကဝီဒိဉ် -

- တံသးကံဟိဉ်ကဝီပုတဝါတဖဉ် - အိဉ်သုဉ်လီအသးဖဲ KMWS ကီဆါသရုအသိးအကျါ
- တံခါဉ်သးဟိဉ်ကဝီပုတဝါတဖဉ် - အိဉ်သုဉ်လီအသးလါအဘူးဒီး KMWS ဒီး
- ဟိဉ်ကဝီအချါပုတဝါတဖဉ် - အိဉ်သုဉ်လီအသးလါအတဘူးဒီး KMWS

KMWS ပုတဝါ အပူနီဉ်ဂံ

ဟိဉ်ကဝီဒိဉ်	သဝီ	ဟံဉ်ခိဉ်နီဉ်ဂံ	ပုအနီဉ်ဂံ		
			မုဉ်	ခွါ	ခဲလင်
အသးကံ	၂	၄၄	၁၂၆	၁၀၁	၂၂၇
အဘဉ်စါ	၂၈	၁,၀၈၃	၃,၇၈၆	၃,၄၁၂	၇,၁၉၈
အဘဉ်စါအချါ	၁၅	၄၉၉	၁,၅၅၈	၁,၄၂၇	၃,၁၀၁
ခဲလင်ဟံဉ်ဖိဉ်	၄၅	၁,၆၂၆	၅,၄၇၀	၄,၉၄၀	၁၀,၅၂၆

NR တံပဆုရဲဉ်ကျဲကမံးတံအပူကရုဖိတဖဉ်

ဟိဉ်ကဝီဒိဉ်	ကမံးတံပု မေတံဖိ	မုဉ်	ခွါ	ခဲလင်
အခိဉ်ထံး	၂	၀	၅	၅
အဘဉ်စါ	၂၇	၁၅	၈၄	၉၉
ခဲလင်ဟံဉ်ဖိဉ်	၂၉	၁၅	၈၉	၁၀၄

သဝီဖိဖဲကုဒိပ်မဲးညီပျဲပုဆောင်ဖိကိမ်မဲလင်သုဉ်ပျဲပုကွီ KMWS အကပိကပတဖဉ် မဲဖဲဒဉ် တာ်သုဉ်ပျဲဖျဲလဲအလဲတရဲးသးတကတီာ်ဘဉ်တကတီာ်

WPU မနီဉ်မဲလဲတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိထာ်ဖိဉ်ပဲ KMWS အပူ

တာ်လုာ်အိဉ်သးသမူအကျဲတဖဉ်

ကုဒိပ်မဲးညီပုတတတဖဉ်အါ ဒဉ်တာ်တက့ၢ်ဒီးသန့ထီဉ်အသးလာ တာ်သုဉ်ပျဲဖျဲအတာ်ဖဲတာ်မဲ (စိဉ်ပျဲ သုဉ်ပျဲဖျဲအတာ်ဖဲတာ်မဲလဲအတာ်ဖဲအိဉ်ဒီး တာ်သုဉ်ပျဲဖျဲလဲကစၢ်ခိကလိကျါ) ဒီးသုဉ်ပျဲအတာ်အိဉ်ယာ်လဲအတာ်လုာ် အိဉ်အသးသမူအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ပုတ တါအနီဉ်ဂံၢ်အါဒဉ်တက့ၢ်န့ဉ်လီၤပဉ် ယုဉ်လဲ NTFP တာ်သုဉ်ပျဲဖျဲအကျဲ အဂီၢ်တနီၤအကျါဒီး/မ့တမ့ာ် တာ်ထာ် ဖျိဉ်တာ်လဲအပဉ်ယုဉ်ဒီး ဝဉ်, ဂ့ၢ်, မာ် အံးသဉ်, သဲးသဉ်, တီၢ်ရုဉ်သဉ်, တ န့သဉ်, ဒီးရီဘဉ်, လဲအဲသုဉ်အ တာ်အိဉ်န့ဉ်ဂံၢ်န့ဉ်ဘါဒီးအတာ်ဖဲန့ဉ်အ ဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

တာ်ဒီးသဖၢတာ်မဲလင်ကရူာ်

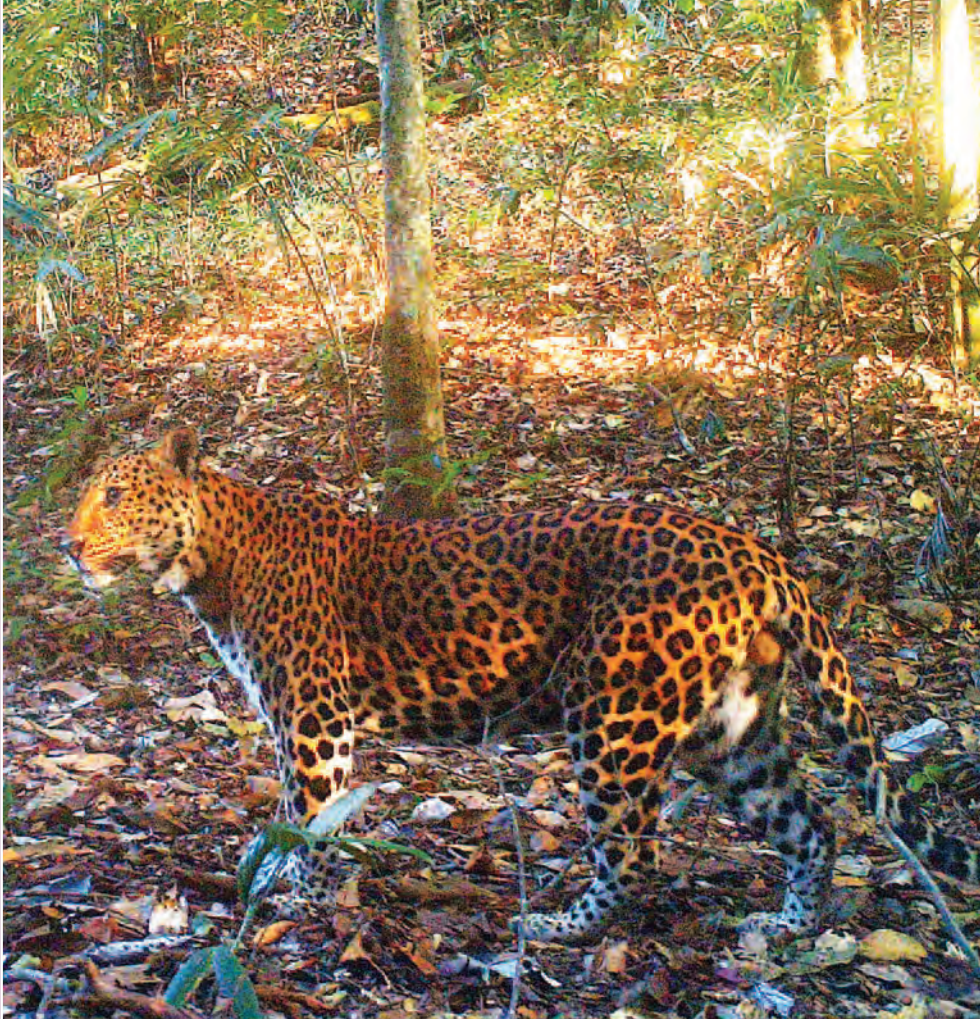
တာ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် တာ်ဒီးသဖၢ တာ်မဲလင်ကရူာ် (Wildlife Protection Unit (WPU)) ဖဲကုဒိပ်မဲးညီ ခိဖျိပု ဟးဆုဉ်ကွာ်တာ်မဲလင်အဂၢ်ခံဆဲလဲ ကီၢ်သူလုာ်သုဉ်ပျဲပုကျိ ဖဲလဲဒိဉ်ဖဲ ဘဉ်, ၂၀၁၅ နံဉ်န့ဉ်လီၤ. စးထီဉ်လဲ တာ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် (WPU) ဖဲ ၂၀၁၅ နံဉ် န့ဉ်, တာ်စးထီဉ်ဟ့ဉ်ဆိဖဲဒဉ် ပုဟး ဆုဉ်သုဉ်ပျဲတဖဉ် လဲအာ်မဲလိအကျိ အကျဲ လဲအလီၤဆိဒီးတာ်ဟးဝုၤဝါခိး ကွာ်တာ်လဲပျိပု အတာ်မဲလိတဖဉ် န့ဉ်လီၤ. တာ်ဟ့ဉ်တာ်သိဉ်လိအဆိက တာ်တဘျီ ဘဉ်တာ်ဆိဉ်ထွဲမဲစၢ်ခိ ဖျိကညီတာ်ကဟုကယာ်တာ်မဲလင်စု လီၢ်ဆိတာ်မဲ (Karen Wildlife Conservation Initiative (KWCI))¹

¹ ကညီတာ်ကဟုကယာ်တာ်မဲလင်စုလီၢ်ဆိတာ်မဲ (Karen Wildlife Conservation Initiative (KWCI)) ဘဉ်တာ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်ပဲ ၂၀၁၂ နံဉ်, အတာ်ပုညီဉ်မ့ၢ်ဒီးသးတာ်ကဟုကယာ်ဒီးသအဲဒဉ် တာ်မူအိဉ်ယာ်ဒီးတာ်မဲလင်လဲအစၢ်ဘူးကလိ တုာ်တဖဉ်ဖဲကညီကီၢ်ဖဲအပူန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်ကရူာ် လဲအဲမဲလင်မဲသကိးတာ်ဒီး ကီၢ်သူလုာ်သုဉ်ပျဲ ပုကျိ, KESAN ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂဲတါမဲသကိးက ရဲတဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်သိၣ် လိအါဘျီလၢတၢ်စူးကါဝဲဒၣ် ‘SMART’ တၢ်ဟးဝုၤဝီၤခိးကွၢ်တၢ်ဒီးတၢ်ထၢဖျိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်မၤကျဲ (လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါဝဲဒိဖျိ ပုၤဟးဆ့ၣ်သ့ၣ် ပုၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ လၢအမၤတၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤလၢတၢ်ဒီသအဝဲတဖၣ် ဒီးတၢ်မံၤလၢအိၣ်တအသးအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.) က့ၣ်ဒိၣ်မဲးညီအ (WPU) ပုၤမၤတၢ်ဖိတဆ့ၣ်မၤဝဲဒၣ်တၢ်ဟးဝုၤဝီၤခိးကွၢ်တၢ်လၢပျီပူၤ ဒ်ညီန့ၣ်အသိးတလါန့ၣ်ခံန့ၣ်ကိးလါဒီး, ဖဲလၢပုၤဟးဆ့ၣ်သ့ၣ်ပုၤဖိတဖၣ်မၤဝဲဒၣ်တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါအတၢ်မၤနီၣ်လၢတၢ်မံၤလၢ, ပုၤကူပုၤကညီအတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ, ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၤတၢ်မၤသးတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၁၇ န့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ဝဲဒၣ် (WPU) အပျီပူၤတၢ်အိၣ်သအလီၢ်ဖဲပျံၤကွီၤအမုၢ်န့ၣ်ကီၢ်ဆၢသရူၤအမုၢ်န့ၣ်တကဖၣ်ဝဲဒၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

**တၢ်ယုသ့ၣ်ညါတၢ်မံၤလၢအဂ့ၢ်/
တၢ်ခိးဒီးလီၤတၢ်ဒိခဲမရၢ**

ဖဲ ၂၀၁၃ တုၤ ၂၀၁၅ န့ၣ်, တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခိးဒီးလီၤတၢ်ဒိခဲမရၢခံဖျၢၣ် လၢအယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဖဲက့ၣ်ဒိၣ်မဲးညီဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျံၤကွီၤ လၢအဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲဒိဖျိကညီပုၤယုသ့ၣ်ညါတၢ် စီဆၢၣ်ပျံၤမု (လၢအမုၢ် KWCI အပုၤသ့ပုၤဘၣ်ဝဲဒၣ်နီၢ် ဘၣ်ယးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလီၤဆီလၢပျီပူၤ) ဒီးထူးထီၣ်ဟ်ဖျါတၢ်မူအိၣ်ယၤလၢအလီၢ်တီၢ်လီၤဆီတဖၣ် ဖဲပျံၤကွီၤအသ့ၣ်ပုၤအသ့ၣ်ပုၤဒိၣ်ယိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဟ်ဖျိၣ်တၢ်မံၤလၢအဂ့ၢ်အကျိၤ ဒိဖျိတၢ်ခိးဒီးလီၤတၢ်ဒိခဲမရၢဒီး တၢ်မၤတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါလီၤလီၤခံခါလိၣ်အဖီခိၣ် KESAN ဒီး KWCI အိၣ်ဒီးအတၢ်မၤနီၣ်မၤယါဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ လၢအဒူးအီၢ်န့ၣ်

ခ့ၣ်ပိၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤလၢခဲမရၢ ဖဲက့ၣ်ဒိၣ်မဲးညီပျံၤဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိမံၤလၢသ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤ

ထီၣ်ဂံၢ်အဂီၢ်, တၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤလၢခဲမရၢ ဖဲက့ၣ်ဒိၣ်မဲးညီပျံၤဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိမံၤလၢသ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤ

အဖိ ၆၄ ကလောင်၊ လာအပင်ယုတ်ဒီးတံအစာလအဘူးကလီတောင် ဒီးတံအကလောင်လအဂံင်စါဒီးတံမဆါအီသ့ညီ အဂံင်တဖန်န့လီ။

တံအကလောင်ခံကလောင်လအမ့ၚဲ တရူးယံဟီၚ်ဒီးစုၚ်ဒုၚ်ယံဟီၚ် တံမနီၚ်လီၚဲလအမ့ၚ်ဆၚ်ဖိကီၚ်ဖိလအ စာဘူးကလီတောင်အစရီပူၚဲ IUCN တံမနီၚ်အလွဲဂီၚ်လအဘၚ်ပးဒီး တံမပျံမးဖးတံစာလီတောင်အကလောင်အ စရီပူၚ်န့လီ။ တံယုသ့ညီတံမံလောင်အကရူၚ်မနီၚ်မလါၚဲဒုၚ်တံလီၚ်စာအကလောင်အဂလအဘၚ်တံယုသ့ညီ အီကီခဲတဖန်အမ့ၚ်, ခုဘ့, ခုဘ့တကလောင် (Clouded leopard), အ့ရှၚ်ထွံၚ်မံ (Dhole), သၚ်မံညီမံကံၚ်ယု (Marbled cat), ကယူဖၚ် (Eastern hoolock gibbon), လါဖံး (Gaur), ကဆု (slow loris) ဒီး တအးဖိတကလောင် (Phayre's Leaf Monkey) တဖန်န့လီ။

ဆၚ်ဖိကီၚ်ဖိလအဒုးအီနီၚ်အဖိလအအိၚ်လအတံလီဘၚ်ယိၚ်အလီၚ်ဖဲက့ဒိၚ်မဲးညီအမ့ၚ်န့ကလံထံးတကပါ

- တံအစာလအဘူးကလီတောင် ၄ ကလောင်
- တံအစာအရ့ဒိၚ်လအဘူးကလီတောင် ၂ ကလောင်
- တံလအတံမဘၚ်ဒီးအီသ့ညီ ၁၃ ကလောင်
- တံလအစာဘူးကလီမံ ၃ ကလောင်

ပုတတတံန့လီပၚ်ယုတ်အပတီၚ် လအတံမနီၚ်မလါတံအန့ၚ်အဆါဒီး တံဒုးအိၚ်ထီၚ်တံသိၚ်တံ သီ/တံဘျာတဖန်အပူ

က့ဒိၚ်မဲးညီပုတတတဖန် ဟံဖိၚ်ထီၚ်အသးဒီး KFD ဒီး KWCI လအတံဒုးအိၚ်ထီၚ်ပျံပူၚ်ဆၚ်ဖိကီၚ်ဖိသ့ညီပျံ ပျံက့ၚီ, ဒီးန့လီပၚ်ယုတ်လအတံဒုးအိၚ်ထီၚ်တံသိၚ်တံသီဒီး တံဘျာသဲစးတဖန်လအဘၚ်ထွဲဒီး တံစူးကါသ့ညီ ပျံတံအိၚ်ယံတဖန်အပူန့လီ။ စးထီၚ်လလါအီးကထီဘၚ် ၂၉ သီ တုလလါ လါနီၚ်ဝုဘၚ် ၆ သီ, ၂၀၁၆ န့ၚ်,

တံမသဝီတံတၚ်ပီၚ်တဲက့ၚီသကီးတံၚ် ၂၀၁၆ အပူ

မဲးညီတၢ်သးကံးဟီၣ်ကဝီ ပုတၢတၢအဟီၣ်ခိၣ်ဒီးန့ဆၢတၢ်အိၣ်ယၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်ဘျၢသဲးတဖၣ်

- တၢ်တဘၣ်မၤထီၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် မၤလဲၣ်ထီၣ် လီၤကဝီအသီတဖၣ် လၢစံၣ်ပျဲးသ့ၣ်ဖျးလၢအလဲလိာ်သးတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်အဂီၢ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၢတၢ်စံၣ်ပျဲးသ့ၣ်ဖျးတဖၣ်လၢအလဲလိာ်သးတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်မၤတၢ်စံၣ်ပျဲးသ့ၣ်ဖျးအလီၢ်အကျဲလၢအအိၣ်ပၢ်စၢလံတဖၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် အပူၤကွဲၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်တဘၣ်သ့ၣ်တၢ်သ့တၢ်သၣ်အထူၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိကတီၢ်ယံာ်တဖၣ်ဖဲ စံၣ်ပျဲးသ့ၣ်ဖျးဟီၣ်ခိၣ်လၢအလဲလိာ်သးတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်အဖီခိၣ်ဘၣ်.
- တၢ်တြီတၢ်မၤလဲၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်လီၤကဝီအသီလၢစံၣ်ပျဲးသ့ၣ်ဖျးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- စံၣ်ပျဲးသ့ၣ်ဖျးဟီၣ်ခိၣ်မဲာ်ပံးခိၣ်လၢအလဲလိာ်သးတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်သ့တၢ်သၣ်တၢ်ဖဲးခုးဖဲးသံၣ်တၢ်လီၤကဝီတဖၣ်လၢပျံၤကွီၤအပူၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤဟ့ၣ်ခွဲးအိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢ KNU အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကျီၤပျီၤနီၣ်လၢပျံၤကွီၤအပူၤ ဖဲ ကျီး/ကရၢၢ် လၢတၢ်သ့ၣ် သဲးသၣ်, သဘျုၣ်, တူၢ်ရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကပိာ်ကပၤ ၅၀ ပျံၤ ဝးဝး, ဘၣ်ဆၢတၢ်တပျဲးသ့ၣ်အါထီၣ်သ့ၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢဟံၣ်ပီတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်အဂီၢ် တၢ်ကျီၤဟံးန့ၣ်သ့ၣ်, ဝၣ်, ဂ့ၢ် သ့ ဘၣ်ဆၢတၢ်တဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်, ကူၣ်ဝၣ်ဒီးဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဆါအိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.
- တၢ်ပျဲးအိၣ်လၢလီၤကဝီအပူၤတဖၣ်ကယုတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အမ့ၢ် တၢ်ဒီးတၢ်လၢန့ၣ်ဒီးကနဲ ဒီးသ့ၣ်ပျံၤပနီၣ်လၢတမ့ၢ်သ့ၣ်ဘၣ်အသ့ၣ်တဖၣ်သ့, ဘၣ်ဆၢတၢ်တပျဲးအဝဲသ့ၣ်လၢကမၤဟးဂီၤသ့ၣ်ပျံၤဒီးမၤဘၣ်ဒိဆၢပိာ်ကီၤဖိဘၣ်.
- တၢ်တဘၣ်လူၤယုဒးတၢ်မံၤလၢလၢပျံၤကွီၤအပူၤလၢတၢ်ကဆါအိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. (တၢ်ပျဲးတၢ်လူၤယုဒးအိၣ်တၢ်အလီၢ်ကဝီလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်ဒီးဟံးပနီၣ်အိၣ်ဖိးသဲးလၢခံန့ၣ်လီၤ.)
- တၢ်တဘၣ်ပျဲးတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ် မၤကၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကျဲၤကျဲၤတၢ်ပီးတၢ်လီၤ မ့တမ့ၢ် ဖဲးဖီကဟၣ်တဖၣ်လၢအမၤဟးဂီၤဒီးမၤဘၣ်ဒိသ့ၣ်ပျံၤဒီးတၢ်အစၢအသ့ၣ်အဖျၢအထၢတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.
- တၢ်တဟ့ၣ်ပုၤလၢအအိၣ်ဆိးဖဲပျံၤကွီၤလီၤကဝီတဖၣ်အခွဲး လၢကကွဲၣ်ပုၤအသီတဖၣ်ဘၣ်.
- တၢ်တဟ့ၣ်ပုၤလၢအအိၣ်ဆိးဖဲပျံၤကွီၤလီၤကဝီတဖၣ်အခွဲး လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤလၢတၢ်ချၢတဖၣ်ကဟဲမၤဟးဂီၤ မ့တမ့ၢ် မၤဘၣ်ဒိသ့ၣ်ပျံၤလၢအဝဲသ့ၣ်အလီၢ်ကဝီတဖၣ်အပူၤဘၣ်.
- တၢ်တဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်ဘျီတၢ်ဘါအလီၢ် လၢပျံၤကွီၤအပူၤဘၣ်.

ခါထီၣ်ခိၣ်ဆူညါ

- KFD, KWCI ဒီးပုတၢတၢကရၢၢ်ကရၢဖိတဖၣ် ကမၤသကိးတၢ်တပူၤပီလၢကမၤနီၣ်မၤယါ KMWS ဟီၣ်ကဝီလၢအိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်စၢဟီၣ်ကဝီအသၢရၢအဖျၢအဆၢတဖၣ်.
- ဆဲးမၤတၢ်ဟးဂီၤဝဲဒီးကွၢ်တၢ်ဒ်အညီၣ်န့ၣ်အသိးထီၣ်ဘိလၢ KMWS အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- မၤတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤထီၣ်ဘိလၢတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢ KMWS ဟီၣ်ကဝီအပူၤဒီးအကပိာ်ကပၤ.
- ဆိၣ်ထွဲပုၤတၢတၢလၢ KMWS အကပိာ်ကပၤဒီးအပူၤတဖၣ်လၢကမၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမ့အကျိၤအကျဲတဖၣ်လၢ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢအအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးအပူၤ.

